

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (osmo vijeće)

30. lipnja 2022.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Sudska nadležnost i izvršenje sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima – Uredba (EU) br. 1215/2012 – Nadležnost u stvarima koje se odnose na osiguranje – Članak 11. stavak 1. točka (b) – Tužba koju je podnio ugovaratelj osiguranja, osiguranik ili korisnik – Mogućnost da se osiguravatelja tuži pred sudom mjesta u kojem tužitelj ima domicil – Određivanje međunarodne i mjesne nadležnosti suda države članice – Članak 13. stavak 2. – Izravna tužba koju je podnijela oštećena stranka protiv osiguravatelja – Osiguravatelj koji ima domicil u državi članici i poslovnu jedinicu u drugoj državi članici te koji je tužen pred sudom na čijem se području nalazi ta poslovna jedinica”

U predmetu C-652/20,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Tribunalul București (Viši sud u Bukureštu, Rumunjska), odlukom od 28. rujna 2020., koju je Sud zaprimio 2. prosinca 2020., u postupku

HW,

ZF,

MZ

protiv

Allianz Elementar Versicherungs AG,

SUD (osmo vijeće),

u sastavu: N. Jääskinen (izvjestitelj), predsjednik vijeća, M. Safjan i M. Gavalec, suci,

nezavisni odvjetnik: J. Richard de la Tour,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

* Jezik postupka: rumunjski

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za rumunjsku vladu, E. Gane i L. Lițu, u svojstvu agentica,
- za Europsku komisiju, A. Biolan i S. Noë, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 11. stavka 1. točke (b) Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2012., L 351, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 11., str 289. i ispravci SL 2014., L 160, str. 40., SL 2016., L 202, str. 57.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između triju fizičkih osoba HW, ZF i MZ, s domicilom u Rumunjskoj, i društva Allianz Elementar Versicherungs AG, koje ima sjedište u Austriji, ali ga zastupa njegov rumunjski korespondent, u vezi s tužbom za naknadu štete koju su podnijele navedene osobe, a koje tvrde da su korisnici ugovora o osiguranju sklopljenog između tog društva i osobe odgovorne za nezgodu koja je uzrokovala smrt člana njihove obitelji.

Pravni okvir

- 3 Uvodne izjave 15, 16., 18. i 34. Uredbe br. 1215/2012 glase kako slijedi:
 - „(15) Pravila o nadležnosti trebala bi biti što je moguće više predvidiva i zasnovana na načelu da se nadležnost općenito temelji na domicilu tuženika. Nadležnost bi uvijek trebala postojati na temelju toga, osim u nekim točno određenim slučajevima u kojima glavni predmet spora ili autonomija stranaka jamče drukčije povezane čimbenike. Samostalno se mora utvrditi domicil pravne osobe, kako bi se zajednička pravila učinila transparentnijima i izbjegli sukobi nadležnosti.
 - (16) Pored domicila tuženika, trebale bi postojati alternativne osnove nadležnosti temeljene na uskoj povezanosti između suda i tužbe ili zbog olakšavanja pravilnog sudovanja. Postojanje uske povezanosti trebalo bi osigurati pravnu sigurnost i spriječiti mogućnost da tuženik bude tužen pred sudom države članice [koji nije mogao] razumno predvidjeti. [...]
 - [...]
 - (18) U pogledu osiguranja, u potrošačkim ugovorima i ugovorima o radu, slabija stranka bi trebala biti zaštićena pravilima o nadležnosti koja su povoljnija za nje[zi]ne interese od općih pravila.
 - [...]

- (34) Treba se osigurati kontinuitet između Konvencije [od 27. rujna 1968. o sudskoj nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 1972., L 299, str. 32.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 15., str. 3.)], Uredbe [Vijeća] (EZ) br. 44/2001 [od 22. prosinca 2000. o sudskoj nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2001., L 12, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 30.)] i ove Uredbe, a u tom cilju potrebno je donijeti i prijelazne odredbe. Isti se zahtjev za kontinuitetom primjenjuje u pogledu tumačenja Suda Europske unije o [toj konvenciji] i uredbama koje je zamjenjuju.”
- 4 Poglavlje II. Uredbe br. 1215/2012, naslovljeno „Nadležnost”, sadržava odjeljak 1., naslovljen „Opće odredbe”, u kojem se nalaze članci 4., 5. i 6. te uredbe.
- 5 Člankom 4. stavkom 1. navedene uredbe određuje se:
„Podložno ovoj Uredbi, osobe s domicilom u državi članici, bez obzira na njihovo državljanstvo, tuže se pred sudovima te države članice.”
- 6 Člankom 5. stavkom 1. te uredbe propisuje se:
„Osobe koje imaju domicil u državi članici mogu biti tužene pred sudovima druge države članice, samo na temelju pravila iz odjeljaka 2. do 7. ovog poglavlja.”
- 7 Članak 7. točka 5. Uredbe br. 1215/2012, koji se nalazi u odjeljku 2., naslovljenom „Posebna nadležnost”, tog poglavlja II., glasi:
„Osoba s domicilom u državi članici može biti tužena u drugoj državi članici:
[...]
5. u pogledu spora koji nastaje iz poslovanja podružnice, predstavništva ili druge poslovne jedinice pred sudom mjesta u kojem se nalazi ta podružnica, predstavništvo ili poslovna jedinica;
[...].”
- 8 Odjeljak 3., naslovljen „Nadležnost u stvarima koje se odnose na osiguranje”, navedenog poglavlja II., sadržava članke 10. do 16. Uredbe br. 1215/2012.
- 9 U članku 10. te uredbe propisuje se:
„U stvarima koje se odnose na osiguranje, nadležnost se utvrđuje ovim odjeljkom, ničime ne dovodeći u pitanje odredbe članka 4. i članka [7.]. točke 5.”
- 10 Članak 11. navedene uredbe glasi:
„1. Osiguravatelj s domicilom u državi članici može biti tužen:
(a) pred sudovima države članice u kojoj ima domicil;
(b) u drugoj državi članici, u slučaju tužbi koje podnose ugovaratelj osiguranja, osiguranik ili korisnik osiguranja, pred sudovima mjesta u kojem tužitelj ima domicil; ili

[...]

2. Osiguravatelj koji nema domicil u državi članici, ali ima podružnicu, predstavništvo ili drugu poslovnu jedinicu u jednoj od država članica, u sporovima koji proizlaze iz poslovanja podružnice, predstavništva ili poslovne jedinice, smatra se da ima domicil u toj državi članici.”

11 U skladu s člankom 13. te uredbe:

„1. U pogledu osiguranja od odgovornosti, osiguravatelj također može, ako to dopušta pravo suda, sudjelovati u postupku koji je oštećena stranka pokrenula protiv osiguranika.

2. Članci 10., 11. i 12. primjenjuju se na tužbe koje podigne oštećena stranka izravno protiv osiguravatelja, ako je takva izravna tužba dopuštena.

[...]”

Glavni postupak i prethodno pitanje

12 Vozač i putnik vozila preminuli su 22. prosinca 2017. u prometnoj nezgodi koja je barem djelomično prouzročena krivnjom tog vozača. Predmetno vozilo bilo je registrirano u Austriji i osigurano pri društvu Allianz Elementar Versicherung, čije se sjedište nalazi u toj državi članici.

13 Dana 17. veljače 2020. tri člana šire obitelji preminulog putnika, svi s domicilom u Rumunjskoj, tužila su društvo Allianz Elementar Versicherung, koji je zastupao njegov rumunjski korespondent Allianz-Țiriac Asigurări SA pred Tribunalulom București (Viši sud u Bukureštu, Rumunjska), na čijem se području nalazi društveno sjedište tog korespondenta.

14 U skladu s odredbama Codula de procedură civilă (Zakonik o građanskom postupku), sud koji je uputio zahtjev po službenoj je dužnosti provjerio svoju međunarodnu i mjesnu nadležnost.

15 S obzirom na presudu od 13. prosinca 2007., FBTO Schadeverzekeringen (C-463/06, EU:C:2007:792, t. 31.), koja se, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, odnosila na istovjetne odredbe Uredbe br. 44/2001, taj sud smatra da je za potvrdu navedene provjere relevantno pravilo o nadležnosti predviđeno u članku 11. stavku 1. točki (b) Uredbe br. 1215/2012, na koji upućuje njezin članak 13. stavak 2. u slučaju izravne tužbe oštećene stranke protiv osiguravatelja.

16 U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev ističe da je tuženik iz glavnog postupka osiguravatelj sa sjedištem u drugoj državi članici, koji u Rumunjskoj nije tužen pred sudom na čijem se području nalaze domicili svakog od tužitelja iz glavnog postupka, koji tvrde da su korisnici predmetne police osiguranja, nego pred sudom na čijem se području nalazi sjedište rumunjskog korespondenta tog osiguravatelja.

17 Nakon tih utvrđenja on dvoji o tome određuje li se člankom 11. stavkom 1. točkom (b) Uredbe br. 1215/2012 samo međunarodna nadležnost sudova država članica ili istodobno i njihova nacionalna nadležnost, konkretno mjesna. Sud koji je uputio zahtjev navodi različite jezične, kontekstualne i teleološke argumente, koji idu u prilog jednoj ili drugoj od tih teza.

- 18 U tim okolnostima Tribunalul București (Viši sud u Bukureštu) odlučio je prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Trebali li odredbe članka 11. stavka 1. točke (b) Uredbe [...] br. 1215/2012 tumačiti na način da se one odnose samo na međunarodnu nadležnost država članica [Europske unije] ili na način da određuju i nacionalnu (mjesnu) nadležnost sudova na čijem se području nalazi domicil korisnika osiguranja?”

O prethodnom pitanju

- 19 Svojim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 11. stavak 1. točku (b) Uredbe br. 1215/2012 tumačiti na način da se tom odredbom, kada je primjenjiva, određuje međunarodna i mjesna nadležnost suda države članice na čijem se području nalazi domicil tužitelja.
- 20 Uvodno valja podsjetiti na to da – s obzirom na to da se, u skladu s uvodnom izjavom 34. Uredbe br. 1215/2012, njome stavlja izvan snage i zamjenjuje Uredba br. 44/2001, koja je sama zamijenila Konvenciju od 27. rujna 1968. o [sudskoj] nadležnosti i izvršavanju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, kako je izmijenjena naknadnim konvencijama o pristupanju novih država članica toj konvenciji (u daljnjem tekstu: Briselska konvencija) – tumačenje Suda u pogledu odredaba potonjih pravnih instrumenata vrijedi i za Uredbu br. 1215/2012 kad se te odredbe mogu smatrati „istovjetnima” (presuda od 20. svibnja 2021., CNP, C-913/19, EU:C:2021:399, t. 30. i navedena sudska praksa).
- 21 Doista, Sud je već presudio da postoji takva istovjetnost između članka 9. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 44/2001 i članka 11. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 1215/2012, s obzirom na to da je tekst te prve odredbe u bitnome preuzet u toj drugoj odredbi (vidjeti u tom smislu presudu od 31. siječnja 2018., Hofsoe, C-106/17, EU:C:2018:50, t. 36.).
- 22 Što se tiče odgovarajuće odredbe Briselske konvencije, Sud je istaknuo da je u cilju jačanja zaštite ekonomski slabije osobe članak 9. stavak 1. točka (b) Uredbe br. 44/2001 bio sastavljen na način da se osiguraniku ili korisniku osiguranja izričito omogućavalo da osiguravatelja tuži pred sudom mjesta svojeg domicila, dok se člankom 8. prvim stavkom točkom 2. te konvencije predviđala samo nadležnost suda mjesta u kojem ugovaratelj osiguranja ima domicil, pri čemu se nije utvrđivalo može li se osiguravatelja tužiti pred sudom mjesta u kojem osiguranik ili korisnik osiguranja ima domicil (vidjeti u tom smislu presudu od 12. svibnja 2005., Société financière et industrielle du Peloux, C-112/03, EU:C:2005:280, t. 41.). Dakle, člankom 9. stavkom 1. točkom (b) Uredbe br. 44/2001, koji je postao članak 11. stavak 1. točka (b) Uredbe br. 1215/2012, proširen je, u odnosu na navedenu konvenciju, popis osoba koje mogu pred sudom tužiti osiguravatelja (vidjeti u tom smislu presudu od 27. veljače 2020., Balta, C-803/18, EU:C:2020:123, t. 35.).
- 23 Iako postoje razlike u toj mjeri u tekstu između članka 8. prvog stavka točke 2. Briselske konvencije, s jedne strane, te članka 9. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 44/2001 i članka 11. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 1215/2012, s druge strane, ipak se te odredbe mogu smatrati istovjetnima jer se njima omogućuje da se osiguravatelja koji ima domicil u državi ugovornici odnosno državi članici tuži pred sudom mjesta u kojem tužitelj ima domicil u slučaju gdje tužbu podnosi ugovaratelj osiguranja kad je riječ o navedenoj konvenciji ili pak osiguranik odnosno korisnik osiguranja kad je riječ o navedenim uredbama, pod uvjetom da dotični tužitelj ima domicil u drugoj državi ugovornici odnosno drugoj državi članici.

- 24 Stoga tumačenje koje je Sud dao u pogledu članka 8. prvog stavka točke 2. Briselske konvencije i članka 9. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 44/2001 također vrijedi i za članak 11. stavak 1. točku (b) Uredbe br. 1215/2012.
- 25 Osim toga, prije nego što se odgovori na pitanje koje je postavio sud koji je uputio zahtjev, treba navesti nekoliko pojašnjenja s obzirom na okolnosti glavnog predmeta.
- 26 U skladu s člankom 11. stavkom 1. točkom (b) Uredbe br. 1215/2012, u slučaju tužbi koje protiv osiguravatelja s domicilom u državi članici podnose ugovaratelj osiguranja, osiguranik ili korisnik osiguranja, osiguravatelj s domicilom u državi članici može biti tužen u drugoj državi članici, a konkretno pred sudom mjesta u kojem tužitelj ima domicil.
- 27 U ovom slučaju, s jedne strane, iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da je tužba u glavnom postupku podnesena protiv društva za osiguranje s domicilom u Austriji koje „zastupa njegov korespondent iz Rumunjske”, prema navodima suda koji je uputio zahtjev. U tom pogledu valja podsjetiti na to da se u skladu s ustaljenom sudskom praksom koja se odnosi na podjelu funkcija između nacionalnih sudova i Suda u okviru postupka iz članka 267. UFEU-a utvrđenja nacionalnog suda u pogledu činjenica iz glavnog postupka i odredaba nacionalnog prava ne mogu dovesti u pitanje (vidjeti u tom smislu presude od 21. listopada 2021., *Wilo Salmson France*, C-80/20, EU:C:2021:870, t. 47. i od 21. prosinca 2021., *Trapeza Peiraios*, C-243/20, EU:C:2021:1045, t. 26.).
- 28 Međutim, kako bi se sudu koji je uputio zahtjev pružili svi elementi korisni za rješavanje spora koji se pred njim vodi, u tom mu kontekstu valja skrenuti pozornost na odredbe Uredbe br. 1215/2012 kojima se propisuju pravila o posebnoj nadležnosti u pogledu spora koji nastaje iz poslovanja podružnice, predstavništva ili druge poslovne jedinice, a osobito na njezin članak 7. točku 5., pri čemu se njezinim člankom 10. zadržava primjena u području osiguranja. Iz odluke o upućivanju zahtjeva ne može se saznati može li tužba koju su podnijeli tužitelji u glavnom postupku predstavljati takav spor, nego je u svakom slučaju na tom sudu da to utvrdi i, po potrebi, razmotri vlastitu nadležnost i s obzirom na navedene odredbe, uzimajući u obzir kriterije utvrđene u sudskoj praksi Suda u tom području (vidjeti, među ostalim, presudu od 20. svibnja 2021., *CNP*, C-913/19, EU:C:2021:399, t. 51. i 52.).
- 29 S druge strane, Europska komisija je u svojem pisanom očitovanju istaknula da se – iako je sud koji je uputio zahtjev naveo da su tužitelji iz glavnog postupka „korisnici” u smislu članka 11. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 1215/2012 – spor u glavnom postupku više odnosi na izravnu tužbu koju su oštećene stranke, a ne korisnici, podnijele protiv osiguravatelja, tako da se ta odredba u ovom slučaju primjenjuje samo posredstvom članka 13. stavka 2. te uredbe.
- 30 U tom pogledu valja istaknuti da je točno da je sud koji je uputio zahtjev tužitelje iz glavnog postupka smatrao „korisnicima predmetne police osiguranja”, pri čemu su ti tužitelji članovi proširene obitelji putnika koji je preminuo u nezgodi koju je prouzročio vozač osiguranog vozila. Međutim, kako bi potkrijepio primjenjivost članka 11. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 1215/2012 u glavnom predmetu, taj se sud pozvao na presudu od 13. prosinca 2007., *FBTO Schadeverzekeringen* (C-463/06, EU:C:2007:792, t. 31.), u skladu s kojom „upućivanje iz članka 11. stavka 2. Uredbe br. 44/2001 na njezin članak 9. stavak 1. točku (b) treba tumačiti na način da oštećena stranka može izravno podnijeti tužbu protiv osiguravatelja pred sudom mjesta u kojem ona ima domicil u državi članici, ako je takva izravna tužba moguća a osiguravatelj ima

domicil u državi članici”. Doista, odredbe koje su navedene u toj presudi istovjetne su članku 13. stavku 2. Uredbe br. 1215/2012, odnosno njezinu članku 11. stavku 1. točki (b) (vidjeti u tom smislu presudu od 31. siječnja 2018., Hofsoe, C-106/17, EU:C:2018:50, t. 36.).

- 31 U tim se okolnostima čini da je članak 11. stavak 1. točka (b) Uredbe br. 1215/2012 stvarno primjenjiv u glavnom postupku zbog upućivanja na tu odredbu u članku 13. stavku 2. te uredbe.
- 32 Stoga je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri, prije nego što u glavnom postupku eventualno može primijeniti članak 11. stavak 1. točku (b) Uredbe br. 1215/2012, omogućuju li postupovna pravila rumunjskog prava osobama koje potencijalno imaju pravo na naknadu štete podnošenje izravne tužbe protiv osiguravatelja, čija je posljedica, u skladu s člankom 13. stavkom 2. te uredbe, to da se primjenjuju njezini članci 10. do 12. (vidjeti u tom smislu presudu od 31. siječnja 2018., Hofsoe, C-106/17, EU:C:2018:50, t. 35.). Sud je pojasnio da je cilj upućivanja iz navedenog članka 13. stavka 2. dodati na popis tužitelja, sadržan u navedenom članku 11. stavku 1. točki (b), osobe koje su pretrpjele štetu a da krug tih osoba ne bude ograničen na one koje su je pretrpjele izravno (vidjeti u tom smislu presudu od 20. svibnja 2021., CNP, C-913/19, EU:C:2021:399, t. 38.).
- 33 Nakon izlaganja svih tih uvodnih napomena, valja podsjetiti na to da u skladu s ustaljenom sudskom praksom, u svrhu tumačenja odredbe prava Unije, valja uzeti u obzir ne samo njezin tekst nego i kontekst u kojem se nalazi te ciljeve propisa kojeg je ona dio. Povijest nastanka odredbe prava Unije može se također pokazati važnom za njezino tumačenje (presuda od 2. rujna 2021., CRCAM, C-337/20, EU:C:2021:671, t. 31. i navedena sudska praksa).
- 34 Kao prvo, što se tiče teksta članka 11. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 1215/2012, valja istaknuti da je pitanje Tribunalula București (Viši sud u Bukureštu) usredotočeno na završni dio te odredbe.
- 35 Međutim, valja utvrditi da se verzija tog članka 11. stavka 1. točke (b) na rumunjskom jeziku, kao i verzije na engleskom i finskom jeziku, razlikuju u tom dijelu, među ostalim, od verzija na španjolskom, danskom, njemačkom, francuskom, talijanskom, nizozemskom, poljskom, portugalskom i švedskom jeziku. Dok se u prvoj seriji tih verzija završni dio te odredbe odnosi na „sudove mjesta u kojem tužitelj ima domicil”, u drugoj seriji navedenih verzija taj se dio odnosi na „sud mjesta u kojem tužitelj ima domicil”. Stoga je očito da u više jezičnih verzija tumačene odredbe nije sadržana množina izraza „sud”, kao što je to navedeno u pitanju koje je postavio sud koji je uputio zahtjev.
- 36 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, izričaj koji se koristi u jednoj od jezičnih verzija neke odredbe prava Unije ne može služiti kao jedini temelj za tumačenje te odredbe, niti mu se u tom pogledu daje prednost u odnosu na druge jezične verzije. Naime, nužnost ujednačene primjene i stoga ujednačenog tumačenja akta Unije isključuje da se on razmatra izdvojeno u jednoj od svojih jezičnih verzija, nego, naprotiv, zahtijeva njegovo tumačenje s obzirom na opću strukturu i svrhu propisa kojeg je dio (presuda od 10. prosinca 2020., Personal Exchange International, C-774/19, EU:C:2020:1015, t. 27. i navedena sudska praksa).
- 37 U tom pogledu, kao što su to istaknuli sud koji je uputio zahtjev, rumunjska vlada i Komisija u svojim pisanim očitovanjima, osobito je instruktivno usporediti tekst članka 11. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 1215/2012, koji je predmet pitanja koje je postavio sud koji je uputio zahtjev, i tekst članka 11. stavka 1. točke (a). Naime, kriterij nadležnosti koji je usvojio zakonodavac Unije u toj točki (b) ciljano se odnosi na „mjest[o] u kojem tužitelj ima domicil”, dok se kriterij iz točke (a) navedenog stavka 1. općenito odnosi na „držav[u] članic[u] u kojoj [osiguravatelj] ima domicil”.

- 38 Ta razlika u tekstu govori u prilog tumačenju prema kojem je cilj članka 11. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 1215/2012 izravno odrediti točan sud u državi članici, pri čemu se ne upućuje na pravila o podjeli mjesne nadležnosti koja su na snazi u toj državi, i stoga utvrditi, uz međunarodnu nadležnost, i mjesnu nadležnost navedenog suda u slučajevima obuhvaćenim tom odredbom.
- 39 Kao što su to naveli sud koji je uputio zahtjev i Komisija u svojem pisanom očitovanju, tumačenje iz prethodne točke ove presude potkrijepljeno je analogijom s presudama u kojima je Sud više odredbi članka 7. Uredbe br. 1215/2012, čiji je tekst također usmjeren na određivanje točno određenog „mjesta” u državi članici, tumačio na način da se navedenim odredbama istodobno određuje i međunarodna i mjesna nadležnost. Te se presude konkretno odnose na članak 7. točku 1. podtočku (b) prvu alineju, koji odgovara članku 5. točki 1. podtočki (b) prvoj alineji Uredbe br. 44/2001 (vidjeti u tom smislu presudu od 3. svibnja 2007., Color Drack, C-386/05, EU:C:2007:262, t. 30.), na navedeni članak 7. točku 1. podtočku (b) drugu alineju (vidjeti u tom smislu presudu od 15. lipnja 2017., Kareda, C-249/16, EU:C:2017:472, t. 46.) i na taj isti članak 7. točku 2. (vidjeti u tom smislu presudu od 15. srpnja 2021., Volvo i dr., C-30/20, EU:C:2021:604, t. 33. i 43.).
- 40 Analogiju koja je utvrđena navedenim presudama također potvrđuje izvješće P. Jenarda o Konvenciji od 27. rujna 1968. o sudskoj nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 1979., C 59, str. 1.). Naime, kao što je to navedeno na stranici 31. tog izvješća, člankom 8. prvim stavkom točkom 1. Briselske konvencije „utvrđuje se samo opća nadležnost time što se predviđa nadležnost ‚sudova države u kojoj osiguravatelj ima domicil’”, tako da se „[u]nutar svake države članice primjenjuje unutarnje zakonodavstvo radi određivanja nadležnog suda”, dok se istim člankom 8. prvim stavkom točkom 2. propisuje da se „u slučaju kada je osiguravatelj tužen izvan države u kojoj ima domicil, tužba mora podnijeti pred izričito određenim sudom u skladu sa sustavom koji je već uspostavljen u članku 5. [navedene konvencije]”.
- 41 Budući da su, s jedne strane, pravila o nadležnosti u stvarima koje se odnose na osiguranje iz članka 8. prvog stavka točaka 1. i 2. Briselske konvencije u bitnome istovjetna onima iz članka 11. stavka 1. točaka (a) i (b) Uredbe br. 1215/2012 i da su, s druge strane, pravila o nadležnosti u stvarima povezanim s ugovorom i deliktima iz članka 5. točaka 1. i 3. te konvencije u bitnome istovjetna onima iz članka 7. točaka 1. i 2. te uredbe, izvješće koje je navedeno u prethodnoj točki ove presude, a osobito približavanje koje je utvrđeno na kraju upućivanja iz iste prethodne točke, omogućuje potkrjepu tumačenju prema kojem uporaba pojma „mjest[o]” u članku 11. stavku 1. točki (b) navedene uredbe upućuje na to da se tom odredbom utvrđuje izričito određen sud i dakle izravno određuje mjesna nadležnost, kao što je to Sud presudio u pogledu istovrsnih izričaja iz članka 7. točaka 1. i 2. iste uredbe.
- 42 Iz prethodnih elemenata proizlazi da je već iz samog tekstualnog tumačenja članka 11. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 1215/2012 moguće zaključiti da se tom odredbom određuje međunarodna i mjesna nadležnost suda države članice na čijem se području nalazi domicil tužitelja.
- 43 Kao drugo, to tumačenje potvrđuje analiza konteksta u kojem se nalazi navedena odredba. U tom pogledu valja podsjetiti na to da se na temelju članka 4. stavka 1. Uredbe br. 1215/2012 osobe s domicilom u državi članici u načelu tuže pred sudovima te države članice. Isto tako, u uvodnoj izjavi 15. te uredbe ističe se da se pravila o nadležnosti koja su njome predviđena zasnovana na načelu da se nadležnost općenito temelji na domicilu tuženika te da ona uvijek mora postojati, osim u nekim točno određenim slučajevima.

- 44 Člankom 5. stavkom 1. Uredbe br. 1215/2012 propisuje se da, odstupajući od tog načela, osobe koje imaju domicil u državi članici mogu biti tužene pred sudovima druge države članice na temelju pravila iz odjeljaka 2. do 7. poglavlja II. te uredbe.
- 45 Što se tiče konkretno odjeljka 3. poglavlja II. te uredbe, u kojem se nalazi članak 11. stavak 1. točka (b), nesporno je da se njime uspostavlja autonoman sustav podjele sudskih nadležnosti u stvarima koje se odnose na osiguranje, kao što to osobito proizlazi iz naslova tog odjeljka i članka 10. navedene uredbe (vidjeti u tom smislu presude od 21. listopada 2021., T. B. i D. (Nadležnost u stvarima koje se odnose na osiguranje), C-393/20, neobjavljenu, EU:C:2021:871, t. 29. i od 9. prosinca 2021., BT (Tužba protiv osiguranika), C-708/20, EU:C:2021:986, t. 26.).
- 46 Budući da nadležnost suda prema domicilu tužitelja, koja je propisana člankom 11. stavkom 1. točkom (b) Uredbe br. 1215/2012, predstavlja pravilo kojim se odstupa od načelne nadležnosti suda prema domicilu tuženika, ona se mora tumačiti usko, što ne omogućuje tumačenje koje prekoračuje slučajeve izričito predviđene tom uredbom (vidjeti po analogiji presude od 20. svibnja 2021., CNP, C-913/19, EU:C:2021:399, t. 49. i od 21. listopada 2021., T. B. i D. (Nadležnost u stvarima koje se odnose na osiguranje), C-393/20, neobjavljenu, EU:C:2021:871, t. 42.).
- 47 Usko tumačenje te odredbe tim se više nameće jer su, kao što je to Sud istaknuo u pogledu istovjetne odredbe iz članka 8. prvog stavka točke 2. Briselske konvencije, donositelji te konvencije izrazili protivljenje nadležnosti sudova prema domicilu tužitelja, osim u slučajevima koji su izričito njome predviđeni (vidjeti u tom smislu presudu od 13. srpnja 2000., Group Josi, C-412/98, EU:C:2000:399, t. 69. do 72.).
- 48 Slijedom toga, ne može se smatrati da se člankom 11. stavkom 1. točkom (b) Uredbe br. 1215/2012, time što se određuje „sud mjesta u kojem tužitelj ima domicil”, dodjeljuje nadležnost svim sudovima države članice u kojoj tužitelj ima domicil.
- 49 Kao treće i posljednje, što se tiče ciljeva koje se nastoji ostvariti odredbama koje su relevantne u ovom predmetu, valja podsjetiti na to da, prema sudskoj praksi Suda, iz uvodne izjave 18. Uredbe br. 1215/2012 proizlazi da tužbu u stvarima koje se odnose na osiguranje obilježava određena neravnoteža između stranaka koju se odredbama odjeljka 3. poglavlja II. te uredbe nastoji ispraviti davanjem slabijoj stranci prednosti pravila o nadležnosti koja su povoljnija za njezine interese od općih pravila (presuda od 9. prosinca 2021., BT (Tužba protiv osiguranika), C-708/20, EU:C:2021:986, t. 32. i navedena sudska praksa).
- 50 Konkretno, cilj posebnog pravila o nadležnosti predviđenog u članku 11. stavku 1. točki (b) navedene uredbe, kao i svih odredaba iz odjeljka 3. njezina poglavlja II., jest zajamčiti da slabija stranka koja namjerava pokrenuti sudski postupak protiv jače stranke može to učiniti pred sudom države članice koji je lako dostupan (vidjeti u tom smislu presude od 27. veljače 2020., Balta, C-803/18, EU:C:2020:123, t. 28. i od 21. listopada 2021., T. B. i D. (Nadležnost u stvarima koje se odnose na osiguranje), C-393/20, neobjavljenu, EU:C:2021:871, t. 46.).
- 51 Posebno, već je presuđeno da nasljednici žrtve prometne nezgode, kao što su to tužitelji u glavnom postupku, moraju imati pravo na *forum actoris* koji je dopušten člankom 11. stavkom 1. točkom (b) Uredbe br. 1215/2012, u vezi s njezinim člankom 13. stavkom 2. (vidjeti u tom smislu presudu od 21. listopada 2021., T. B. i D. (Nadležnost u stvarima koje se odnose na osiguranje), C-393/20, neobjavljenu, EU:C:2021:871, t. 30. i 31. i navedenu sudska praksu).

- 52 Nasuprot tomu, članak 11. stavak 1. točku (b) navedene uredbe ne može se shvatiti tako da znači, kao što to smatra sud koji je uputio zahtjev, da dotični tužitelji imaju mogućnost pokrenuti postupak ne samo pred sudom na čijem području imaju domicil, nego i pred bilo kojim drugim sudom države članice u kojoj imaju domicil. Cilj te odredbe nipošto nije omogućiti praksu biranja najpovoljnije sudske nadležnosti (*forum shopping*), koja, uostalom, ne bi bila u skladu s drugim ciljevima Uredbe br. 1215/2012.
- 53 Naime, kao što je to rumunjska vlada istaknula u svojem pisanom očitovanju, zaštitna svrha navedenog članka 11. stavka 1. točke (b) već je postignuta time što se svakom tužitelju na kojeg se odnosi ta odredba, odnosno ugovaratelju osiguranja, osiguraniku ili korisniku osiguranja, pruža mogućnost izbora između sudova države članice u kojoj tuženi osiguravatelj ima domicil i suda na čijem području taj tužitelj ima svoj domicil.
- 54 Štoviše, u skladu s uvodnom izjavom 16. Uredbe br. 1215/2012, odredbe te uredbe treba tumačiti uzimajući u obzir cilj olakšanja pravilnog sudovanja (presuda od 9. prosinca 2021., BT (Tužba protiv osiguranika), C-708/20, EU:C:2021:986, t. 35.). Iz uvodne izjave 16. također proizlazi da je zakonodavac Unije, odstupajući od pravila, dopunio načelo nadležnosti suda prema domicilu tuženika nadležnošću drugih sudova na temelju uske povezanosti između suda i tužbe. Navedenom uvodnom izjavom pojašnjava se da bi se postojanjem takve uske povezanosti trebala osigurati pravna sigurnost i spriječiti mogućnost da tuženik bude tužen pred sudom države članice koji nije mogao razumno predvidjeti. Težnja za visokim stupnjem predvidljivosti nadležnosti, posebno za tuženika, također se navodi kao cilj u uvodnoj izjavi 15. te uredbe.
- 55 U tom kontekstu valja istaknuti da se tumačenjem članka 11. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 1215/2012 na način da se njime ne upućuje na unutarnja pravila država članica nego da se izravno utvrđuje određeni sud, odnosno sud na čijem području tužitelj ima domicil, ne jamči samo to da je jedini tako nadležan sud posebno usko povezan s predmetnom tužbom, nego i to da ga istodobno tužitelj može lako utvrditi a tuženik razumno predvidjeti.
- 56 Radi sveobuhvatnosti valja pojasniti da je, suprotno tomu, razgraničenje područja nadležnosti unutar kojeg se nalazi mjesto u kojem tužitelj ima domicil, u smislu tog članka 11. stavka 1. točke (b), u načelu obuhvaćeno organizacijskom nadležnošću države članice kojoj taj sud pripada (vidjeti po analogiji presudu od 15. srpnja 2021., Volvo i dr., C-30/20, EU:C:2021:604, t. 34.).
- 57 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na postavljeno pitanje valja odgovoriti tako da članak 11. stavak 1. točku (b) Uredbe br. 1215/2012 treba tumačiti na način da se tom odredbom, kada je primjenjiva, određuje međunarodna i mjesna nadležnost suda države članice na čijem se području nalazi domicil tužitelja.

Troškovi

- 58 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (osmo vijeće) odlučuje:

Članak 11. stavak 1. točku (b) Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u

građanskim i trgovačkim stvarima treba tumačiti na način da se tom odredbom, kada je primjenjiva, određuje međunarodna i mjesna nadležnost suda države članice na čijem se području nalazi domicil tužitelja.

Potpisi